

Diskusjoner om midler og mål, fakta og verdier kan også være vanskelig å skille fra hverandre. Det faktum at diskusjoner om mål og verdier finnes og er viktige når det skal fattes politiske beslutninger, reiser også spørsmålet om det kan finnes noen som er eksperter på å turnere dem, det vil si noen slags «moraleksperter» som vi eventuelt kan be om råd (Singer, 1972; se også Holst 2021). Om moralsk ekspertise kan finnes, er omdiskutert, både blant filosofer og andre. Mange vil nok likevel være enige i at noen argumenterer klokere, mer begrunnet og avveid i spørsmål om hvordan vi bør handle, enn andre, i politikken og ellers; at det går an å ha større eller mindre innsikt i slike spørsmål; og at slik innsikt kan erverves og læres. Et interessant eksempel er hvordan de med utdanning i teologi og filosofi ofte har blitt bedt om etiske råd knyttet til utvikling og regulering av bioteknologi, i Norge gjennom blant annet Bioteknologirådet. Prinsippene for rettferdig fordeling av koronavaksine ble også anbefalt av et ekspertutvalg under Folkehelseinstituttet, der flere av medlemmene hadde bakgrunn fra etikk og filosofi.

Hva kan være argumenter for at ekspertstyre er å foretrekke foran folkestyre?

Ekspertstyre

Ekspertstyre er det samme som «ekspertokrati» (ettersom «kratos», som nevnt, betyr styre). «Teknokrati» er en annen term, og betyr et styre av tekniske eksperter (så den presise betegnelsen hadde vært «teknoekspertokrati»). Enda et uttrykk som brukes synonymt med ekspertstyre, er **epistokrati**, et styre av dem med kunnskap.

Ekspertstyret eller epistokratiet kan forstås som et alternativ til demokratiet. Det er slik Landemore forstår det, når hun diskuterer om folkestyret eller ekspertstyret presterer best, og kårer demokratiet som vinner. Det er også slik Landemores motpol, den amerikanske filosofen og økonomen Jason Brennan (1979–), tilnærmer seg spørsmålet når han motsatt argumenterer for å erstatte demokratiet med epistokratiet (Brennan, 2016).

Epistokrati: Epistokrati er et annet ord for «ekspertstyre», et styre av de med kunnskap. En annen vanlig betegnelse for ekspertstyre er «teknokrati».

Brennan sier selv at den styringsformen han forsvarer, ikke kan kalles et demokrati. Når det gjelder hvordan et slikt ikke-demokratisk epistokrati mer konkret kan se ut, nevner han ulike alternativer. Én mulighet er å begrense stemmeretten til kun å omfatte dem med tilstrekkelig kunnskap om politiske spørsmål. For å finne ut hvem disse er, kan det ifølge Brennan utformes en særlig kompetansetest. Bare de som består denne testen, får stemmerett (Brennan, 2016, s. 211–213). En annen mulighet er stemmevekting. I et slikt system er det allmenn stemmerett, men stemmen til de utdannede og